

Kedves Olvasóink!

Egy bő hónap telt el január elseje óta. Már itt van - vagy közeleg - annak az ideje, hogy a sok-sok újévi jókívánság, amit személyesen, az éteren át, drótpostán vagy postai képeslapon adtunk-küldtünk egymásnak, valóra váljon! Ehhez az kell, hogy a hétköznapok apró ajándékait is tartsuk számon, rendezgessük örömmel, rakjuk a helyére. Mint ahogy én próbáltam ebben a közös kosárban.

I. EZ TRAGÉDIA! -Vagy mégsem?

Talán színházba is eljutottatok a téli ünnepek alatt. De az itt következő színpadi művel eddig biztosan nem találkoztatok! Íme (hogy stílusos legyen) Az ember tragédiájának egy újabb feldolgozása!

*Victor András közvetítésével jutott el hozzám **Vasváry Kinga** biológia-földrajz szakos vezetőtanár írása. - Merci! - ahogy Éva mondja a párizsi színen...☺*

A környezettudatos ember tragédiája

~ PARADICSOM ~

ÁDÁM

Szomjúzom Éva, nézd, mi csábosan néz e gyümölcs ránk!

ÉVA

Csábosan? Ez, mely méltán érdemli az almák szégyene címet?
Mit szólnál ehhez? Az imént találtam, oly édesen mosolyog rám.

LUCIFER

IMPORT! GÉNKEZELT!

Ti balgák, az csalfa termék! Külföldről hozzák, megannyi plusz költség terhe rajta!
Erre vágytok?

ÁDÁM

Beszélgj, Szellem, miféle intés ez?

LUCIFER

A hazai termékekkel a helyi termelőt támogatod, s kevésbé járulsz hozzá a szállítással járó környezetszennyezéshez.

ÁDÁM

Zavaros beszéded, mit tehetünk?

LUCIFER

Bűbájt bocsátok rátok, s a jövőnek végeig beláttok.
S ha minden jól megy, tudatos vásárlóvá váltok.

ÁDÁM

Legyen hát, mutasd az eljövendőt!

~ RÓMA ~

ÁDÁM

Mily édes bor, vegyünk belőle.

ÉVA

Itt ez a korsó, jó lesz!

LUCIFER

Nono, de ez nem visszaváltható.

Eldobott agyagkorsó halmokra fog építkezni majdan Róma.

ÁDÁM

Mi akkor a teendő?

LUCIFER

Betétdíjat vessen ki rá a szenátus!

ÉVA

(reklámot olvasva)

Elege van abból, hogy 10 évvel idősebbnek tűnik koránál?

Hogy a márványszobrok arca is megkapóbb, mint az öné?

Legyen szépséges a Venus termékekkel!

(Róma első asszonya is csak ezekre esküszik)

ÁDÁM

Ez csak fogyasztói reklámszöveg!

ÉVA

Arcomat igenis ezek a kenőcsök teszik üdévé, színes tégelyük pedig gyönyörű.

Nincs neked szépérezéked?

LUCIFER

Tartalmukat ugyanakkor gladiátorokon tesztelték, s állatok sorsát fogja a későbbiekben megpecsételni a hiú nők vágya. A tégely csak a múzeumoknak fog hasznot jelenteni.

ÁDÁM

Ne, Éva! El kencéiddel! Jobban kell figyelniük arra, mit vásárolunk.

ÉVA

Csak ezt a tégelyt hadd vigyem magammal! Ha elfogy, majd ebbe kérem krémem.

ÁDÁM

A kereskedők elmésebbek, mint hinnénk...

Szellem, utazzunk!

~ PÁRIZS ~

ÁDÁM

Mit szólnál, Lucifer, ha Évának vennénk egy jó nagy bonbont?

(nézelődik, választ, fizet, odaadja)

ÉVA

Merci! Csomagolása be szép!

ÁDÁM

Kicsit drága volt ez a pár csokoládé...

LUCIFER

Persze hogy drága, hisz fizetheted a kilométeres masnit, a dobozt, mind csak arra való, hogy eladhatóbbá tegye számodra az árut.

Megvásárlása több hulladékot termel, mint amennyi csekély élvezetet elfogyasztása jelent.

A fogyasztó kétszer fizet a csomagolásért, egyszer a boltban, majd mikor otthon a kukás elviszi a szemetet.

ÁDÁM

Mit hozhat a jövő? Csak nem hulladékhegyeket?!

LUCIFER

Vagy netán hulladékhasznosítást? Újrapapírt? Szeretnéd tudni?

ÉVA

Ádám, kíváncsiságom nem hagy nyugodni.

Utazzunk tovább!

~ LONDON ~

ÉVA

Mily szédítő áruválaszték!

Mit szólnál, Ádám, ez új gőzhajtásos narancscentrifugához?

ÁDÁM

Vegyünk hozzá egy kiló narancsot!

LUCIFER

Narancsot vennél, Ádám, nem törődve azokkal a gyerekekkel, akik éhbérért szedik a finom csemegédet?

(valami átkötés...)

ÉVA

Vegyünk inkább gőzvasalót! A régi már amúgy sincs paradicsomi állapotban.

LUCIFER

Ádám! Azért teremtett férfit az Isten, hogy a vasalót meg tudd javítani!

Ha valami elromlik, ne dobjuk rögtön a kukába, hisz csak a szeméthegyet növelnénk vele.

Inkább javíts...

ÉVA

mint vásárolj! Értjük már a leckét.

ÁDÁM

Röpíts tovább, Lucifer, ebből a zord világból!

~ MAI KOR ~

ÉVA

Éhes lettem, Ádám, csábító ajánlatok mindenütt.

(reklámszöveg)

„Ez az én tejes finomságom, jár nekem a csupa E szám.
Szám kívánja.”

ÁDÁM

Mit szónál egy kis gyümölcsjoghurthoz?

LUCIFER

A joghurt, ha megeszed, csak benned okozhat kárt.

A műanyag nem bomlandó, mit tesz hát a halandó?
Dobozát elégetve léggöre lesz szennyezve.

ÁDÁM

Vennék inkább egy cipőt. Nem túl nagy a lábam.

LUCIFER

Dehogynem, hisz óriási! 1,7 hektárnyi.
Bele sem férnek a csomagolási hulladékból keletkező szeméthegek,
A kivágott erdők, eldobott elemek...

ÁDÁM

Nézd, Éva, mily újítás! A sör nedűt aludobozba csomagolták.

LUCIFER

Ei a kezekkel!
1 millió férfi iszik ilyesmit naponta, elmondjam, mi lesz a sok üres dobozzal?
Otthagyják, eldobják, nem törődnek velem.
Vörös iszap borítja be tájakat... Pech.

ÁDÁM

Dobozos üdítő tán jó lenne helyette...

LUCIFER

Megoldatlan a kombinált dobozok hasznosítása.

ÉVA

De a Pet-palackos változat ellen...

ÁDÁM

...nem lehet kifogás. Hallottam, hogy korunk embere még pulóvert is készít belőle.

LUCIFER

Meglehet, de mennyisége elért egy max. értéket. Immár feldolgozhatatlanná vált.
(Ami mégis összevásároltak, szatyrokba pakolják.)

ÉVA

Még szerencse, hogy kaptunk pár szatyrot... Jó vétel, pár forint volt csak.

LUCIFER

Szerencse? Tudjátok, hogy több millió ilyen (*bők rá*) visztek haza, ti emberek, naponta?

Az anyaga polietilén, bomlása úgy 120 év... SEM.

ÁDÁM

Balga világ ez, mely saját magának sírját megássa.

Talán a jövőben nem csalódunk.

Utazzunk!

~ JÖVŐ ~**ÉVA**

De fázom Ádám! Egy bunda jól jönne!

LUCIFER

A bunda az állatokon áll a legjobban, Éva. 8 foka bánná a bundád árát.

Túl sok az ember... túl kevés a foka.

ÉVA

Hogy viszünk haza mindent, mit vettünk?

LUCIFER

Vedd e kosarat, tedd bele portékád!

Meglásd, viselkedésed követendő példa lesz az emberiségnek.

ÁDÁM

Milyen almát kívánsz most, Éva?

ÉVA

A kis töpörödött, kukacos, hazai biot a kertből. Csakis azt!

ÁDÁM

Hát van remény?

ÉVA

Tudom, fel fog mosolyogni arcod, ha megsúgom:

Tudatos Vásárlónak érzem, óh Ádám, magam!

Vasváry Kinga, biológia-földrajz szakos
vezetőtanár
Szilágyi Erzsébet Gimnázium, Budapest

II. FÁZUNK!

Nemcsak akkor, ha hideg van! Ez lehet játék a szóval: az FÁZIK, aki FÁval foglalkozIK © Például, aki fűrészesli-hasogatja a tűzrevalót. Vagy aki fákról tanít, vagy fáktól tanul...

A Mecsekerdő Zrt. Mókus Suli feladatlapját **Scheitler Adrienn** küldte. Köszönjük!

Kedves Gyerekek!

A következő feladatlap segítségével szeretnénk Nektek bemutatni az erdészek sokrétű, felelősségteljes munkáját. Szeretnénk, ha végiggondolnátok, milyen erdészeti szakértelem, tevékenységek és anyagi ráfordítások szükségesek ahhoz, hogy természetes úton megújuló energiaforrást és nyersanyagot termeljünk erdeinkben.

„Ültess fát! Használd fát!”

A fa fontos szereplője mindennapjainknak, elkísér minket születésünktől halálunkig. Erdeink használati tárgyainkon és tüzelőnkön kívül oxigéndús friss levegőt biztosítanak számunkra, megkötik az általunk a légkörbe juttatott szén-dioxid jelentős hányadát, csökkentve ezáltal az üvegházhatást. Erdeink a bennünket körülvevő környezet legeredményesebb védelmezői: megszűrik vízkészletünket, megkötik termőtalajainkat, csökkentik az árvízveszélyt és a zajt. Egészségvédő, regeneráló hatásukat sétáink, kirándulásaink alkalmával tapasztalhatjuk meg.

1. Hazánk területének 20 %-át borítja erdő. Hány km²-nyi terület ez?

(Hazánk területe: 93 036 km²)

..... km²

Hazánk erdeinek jó gazdái az erdészek. Nagy szakértelemmel és odafigyeléssel **fenntartható módon – tartamosan - gazdálkodva** biztosítják, hogy erdőterületeink aránya tovább növekedjen. Munkájuk során 80 -100 évre előre tervezve és cselekedve biztosítják, hogy unokáik is jó minőségű erdőben tudjanak gazdálkodni.

A Mecsekerdő Zrt. 55 000 hektáron gazdálkodik a Mecsek, a Zselic hegy- és dombvidékein, valamint a Dráva ártéri területein.

Az erdészek munkájához tartozik az erdősítés, az erdőnevelés, az erdővédelem és az erdőhasználat.

Erdősítés:

Az erdősítő munkák közé tartozik az erdőfelújítás és az erdősítés. Erdőfelújításnál a levágott öreg erdők helyén hoznak létre új erdőt az erdészek. Erdőtelepítésnél a felhagyott gyümölcsösök, szőlők, parlagok helyén hoznak létre új erdőt az erdészek. Ez mesterségesen módon magvetéssel (tölgyes esetében makkvetéssel) vagy csemeteültetéssel valósulhat meg.

2. Hogyan, milyen módon újulhat még fel az erdő?

.....
.....

Számoljunk egy kicsit!

Az erdészek 1 hektárra (1 ha) általában 10 000 csemetét ültetnek el.

3. Mekkora területű az 1 hektárnyi erdő?

..... m²

4. Mekkora növénytér jut egy csemetére, ha egyforma távolságra ültetik el őket?

..... m²

5. Tölgycsemetével történő erdőfelújításnál mennyibe kerül 1 hektárnyi terület felújítása?

- A területen a talaj előkészítése a csemeték elültetéséhez (pásztakészítés kapával) 90 000 Ft-ba kerül
- Egy tölgy csemete ára 17 Ft
- Egy csemete elültetési ára 12 Ft

6. Makkvetéssel történő erdőfelújításnál mennyibe kerül 1 hektárnyi terület felújítása?

- A területen a talaj előkészítése a vetéshez (pásztakészítés kapával) 90 000 Ft-ba kerül
- A vetés 50 000 forintba kerül
- A makk kilónkénti ára 200 forint
- 1 hektárnyi területre 4 mázsa makkot kell elvetni, hogy megfelelő számú csemete fejlődjön ki belőle.

Az elültetett vagy magról kikelt csemeték életben maradásukhoz folyamatos ápolásra szorulnak az aszály, a versenytársként jelentkező gyomnövények és a vadak károkozása miatt. A fiatal erdőt az erdészek 8 évig ápolják, melynek költsége ez alatt az idő alatt

- csemeteültetés esetén 450 000 forint
- makkvetés esetén 250 000 forint

Az eltérő költségeknek oka, hogy a csemeték az átültetést (csemetekertben nőnek fel, innen kerülnek kiültetésre az erdőbe) nem mindig viselik jól. A szárazság vagy a fagy megtizedelheti a számukat. Az elsőre elültetett csemeték közül az elpusztultakat helyére újakat kell ültetni. Ezt nevezzük pótlásnak.

7. Mennyi csemetét kell pótolni 1 hektárnyi erdősítésben?

.....

8. Miért vetélytársai a gyomnövények a csemetéknek?

.....
.....

Amikor az erdészek megbontják az erdő állományt - meghatározott számú faegyedek eltávolításával - akkor az idős, már magtermő korban lévő fák lombkoronája nagyobbra tud megnőni. Az általuk lehullatott magok kicsíráznak és magonccá cseperednek. Ezt nevezik az erdő természetes felújításának. Az így felnövő újulat természetes élőhelyén nő fel, alkalmazkodva az ottani életkörülményekhez, azonban nem hagyható teljesen magára, ápolásra, gondozásra szorul. Ennek költsége az első 8 évben 200 000 forintba kerül hektáronként.

9. Milyen költségek takaríthatók meg, ha az erdészek ily módon segítik az erdő felújulását?

.....
.....

Erdővédelem:

10. Mely erdei vadak okoznak jelentős kárt az erdősítésekben? Sorold fel a károsító vadakat és írd melléjük, hogy mivel okozhatnak kárt!

..... - .....

..... - .....

..... - .....

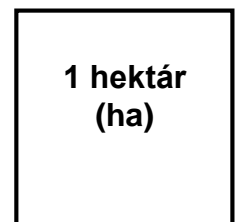
..... - .....

Az erdészek a friss telepítéseket – amíg a fiatal erdő ki nem nő a vad szájából – körül kerítik vadkerítéssel.

11. Számoljátok ki, hogy mennyibe kerül 1 hektárnyi, négyzet alapterületű erdő vadkerítéssel történő bekerítése?

A kerítéspanelek 3 méter hosszúak, áruk 2100 Ft

A teljes kerítés elkészítéséhez még szükség van a paneleket tartó oszlopokra és ki kell fizetni a kerítés felállításának munkadíját is, ami további 160 000 forint.

12. Gondoljátok végig, milyen veszélyek fenyegetik még az erdőt?

.....
.....
.....
.....

Erdőnevelés:

Ha a fiatal erdő fái már megerősödtek, elérték a 2 métert és botnyi vastagságúak, akkor megkezdődik a kistűk gyorsuló magassági növekedése. Ilyenkor az erdőt sűrűségnek nevezik, mert a fák olyan sűrűn állnak, hogy szinte áthatolhatatlan sűrűséget alkotnak. Lombkoronájuk teljesen összezáródik, az alsó ágak árnyékba kerülnek, elszáradnak, ezáltal megindul a törzsek feltisztulása. Ilyenkor a fiatal faegyedek már egymás vetélytársai. A magassági növekedés mellett átmérőjük is fokozatosan kezd növekedni. Mire középkorúvá válik az erdő a magassági növekedés mellett felerősödik a vastagsági növekedés is. Ebben a szakaszban a legintenzívebb az erdő faanyag termelése. Ehhez helyre, növekedésre van szükségük a fák számára. Az erdészek ezt nevelő vágásokkal segítik. Kezdetben tisztítással, majd törzskiválasztó és növedékfokozó gyérítéssel biztosítják a legegészségesebb, legjobb növekedési képességgel, eréllyel rendelkező faegyedek számára a növekedésükhöz – lombkorona és törzs – szükséges helyet, úgy, hogy a sérült, beteg, hibás, rossz alakú fákat kivágják.

Növedék: a magassági és a vastagsági növekedésből származó fatérfogat (faanyag) növekmény

Mire az erdő középkorának vége felé jár, fokozatosan növekszik a fák magtermelése. Idős korban megkezdődik az erdőállományok természetes öngyérülése, kiritkulása. A fák hajtásai rövidülnek, csökken a levelek száma, mérete. A növekedés lelassul, fokozódik a magtermelés. Ebben az életkorban adja az erdő a legértékesebb és legnagyobb mennyiségű faanyagot. Ekkor történik az állomány kitermelése, felújítása.

Erdőhasználat:

A nevelővágások (tisztítások, gyérítések) eredményeként hektáronként 300 – 500 faegyed marad az erdőben. Véghasználatkor, amikor kivágásra kerülnek ezek a fák, az erdő hektáronként 400 m³-nyi faanyagot ad a faipar számára.

Ennek a faanyagnak a 30 %-a rönk, melynek köbméterenkénti értékesítési ára 32 000 Ft.

A fennmaradó rész tűzifaként kerül hasznosításra, melynek köbméterenkénti ára 15 000 Ft.

1 hektáron a termelési és szállítási költség: 2 000 000 Ft

13. Számoljátok ki, hogy mennyi értéket ad nekünk az 1 hektárnyi öreg erdő!

Küldte: Scheitler Adrienn

Készítette: Mecsekerdő Zrt. Mókus Suli Erdészeti Erdei Iskola és Erdő Háza oktatói

FATESTVÉREM

*Nagyon szép ez az elnevezés, igazán felhívó ereje van. Egyrészt a személyesség okán:ha ránézel a címre azt érzed, rólad van szó. Másrészt a szokatlan szóösszetétel miatt, ami rögtön kérdéseket indít el az olvasóban. Köszönjük **Victor Andrásnak!***

Fa (iker)testvérem

(azaz a fák életkora)

A fák az évek múlásával magasodnak is, vastagodnak is. Egy közepes korú fa éveinek számát viszonylag könnyen meg tudjuk becsülni egy közönséges vonalzó (vagy más cm-beosztású eszköz) segítségével. Ugyanis – jó közelítéssel – egy fa nagyjából annyi éves, ahány cm a vastagsága (átmérője) derékmagasságban mérve. Ez persze nem szaktudományi pontosságú mérés, de tájékoztató adatnak jó.

A gyerekek kapnak egy-egy vonalzót, s az erdőben (parkban) szétszóródva gyakorolják a fák átmérőjének megmérését a vonalzó segítségével. Ehhez az kell, hogy két párhuzamos síkot képzelünk a fatörzs két oldalára, s a vonalzót a fatörzshöz tartva ennek a két képzeletbeli síknak a távolságát mérjük (becsüljük) meg.

Ha már elég rutinosan méricskélnek a gyerekek, akkor kapják azt a feladatot, hogy keressék meg saját életkor szerinti ikertestvérüket. Ha megtalálták, akkor kicsit ismerkedjenek vele. Próbálják megsaccolni a magasságát (amely egy 10-12 éves fa esetében már több méter!), nézzék meg az oldalágait, vizsgálják meg a törzsét, nézzék meg a levelek alakját stb.

Kiegészíthetjük a játékot azzal, hogy ha a saját testvérükkel már „összebarátkoztak”, akkor keressék meg az édesanyjuk (vagy a nagymamájuk) fa-testvérét is. Meghökkenítő, hogy egy iskolás gyerek édesanyjának „fatestvére” milyen óriási.

Victor András

Nem tudom nem idézni Nemes Nagy Ágnes gyönyörű, sokszor hallott de megunhatatlan versét:

FÁK

Tanulni kell. A téli fákat.
Ahogyan talpig zúzmarások.
Mozdíthatatlan függönyök.

Meg kell tanulni azt a sávot,
hol a kristály már füstölög,
és ködbe úszik át a fa,
akár a test emlékezetbe.

És a folyót a fák mögött,
vadkacsa néma szárnyait,
s a vakfehér, kék éjszakát,
amelyben csuklyás tárgyak állnak,
meg kell tanulni itt a fák
kimondhatatlan tetteit.

Gyalog Éva

III. MESÉS ZÖLDÜLÉS

Nem is lehetne ennél biztatóbb lezárása ennek a lapszámnak!

Szűcs Krisztina ismertet meg minket egy fantasztikus programmal, az előzményekkel és az eddigi - a szó legnemesebb értelmében vett - sikerekkel. Először **Mimó és Csipek sas-hegyi kalandja** jutott el hozzám (lásd alább), később kaptam meg az itt olvasható kérdéseket-válaszokat. Ajánljátok jó szívvel minden óvodának!

Ki a szülőanyja az Európalánta Közhasznú Egyesületnek? Milyen céllal és mikor alapították meg? Kik a tagjai? Hányan vannak? Milyen programjaik vannak, kiket szólítanak meg velük? Melyik a legnépszerűbb programjuk?

Az Egyesület alapítója és elnöke Bükkösy Nikolett, aki már évtizedek óta civil szervezeteknél dolgozik. Az Európalánta 2010 elején alakult, önkénteseink már évek óta együtt dolgoznak és támogatóinak száma mára eléri a 100 főt. Az Európalánta Egyesület három területen - Tudatos társadalom, Tolerancia nevelés, Környezettudatos gondolkodás - szólítja meg az óvodás és kisiskolás korosztályokat, hogy olyan polgárok váljanak belőlük, akik öntevékenyen részesei lehetnek majd saját jövőjük és a társadalmi szerepük alakításában.

Milyen programot, programokat kínálnak az óvodásoknak? Programjaikat országos szinten kínálják vagy csak egy bizonyos területen? Kb. hány óvodába jutott már el a hírük?

2011 tavaszától kezdve öt vidéki városba - *Egerbe, Győrbe, Miskolcra, Veszprémbe és Székesfehérvárra* - látogatott el a program, 12 bábelőadással 1500 óvodáshoz juttatva el a környezettudatos életmód alapelveit. A következő tanévben újabb tíz előadásból álló óvodai programmal folytatódott a környezeti nevelési sorozat. Ezúttal *Dabason, Turán, Galgahévízen, Dunakeszin és a budapesti Pető Intézet* óvodájában ismerkedhetett meg további 1000 kisgyermek a környezettudatosság alapvető ismérveivel. Az elmúlt években összesen 2500 kisgyerekhez és 150 óvónőhöz 20 óvodában jutottunk el, de hosszú távú célunk a lehető legtöbb óvoda elérése.

Mi a lényege a „Bábozd zöldre az otthonod” c. programnak?

Mesekönyv, bábelőadás, nemezf figurák – ezek voltak egy valóságos mese birodalom kialakulásának első lépései. A kisgyerekeknek és óvodapedagógusoknak szóló komplex óvodai környezeti nevelési program célja, hogy a legkisebekkel is megismertesse a fenntarthatóság és a zöld gondolatok fontosságát. A program attól program, hogy a szórakoztatás álcája mögé bújtatott információk átadása komoly szakmai munka során alakult ki. Ebben a *Magyar Környezeti Nevelési Egyesület* szakemberei segítettek: a mondandó, az üzenet olyan formában legyen megfogalmazva, amit az óvodások már megértenek, valamint hogy a “tanultak” rögzítése is a gyerekek saját nyelvén, minél játékosabb formában valósuljon meg.

Ki Mimó és Csipek? Kik a „szüleik”? Miből készültek? Mi a küldetésük?

Ha élményen keresztül akarunk üzenetet átadni a gyerekeknek, akkor ahhoz hiteles „tolmácsokra” van szükség. A zöld gondolatok népszerűsítésében fontos feladat hárult a *„Bábozd Zöldre az Otthonod!”* program két „arcára”: Mimóra és Csipekre. A padlizsánlila és kanárisárga színekben pompázó, kedvesen bumfordi főhősök két mese, illetve bábelőadás keretében tanulják meg a legfontosabb zöld irányelveket,

ezzel segítik a gyerekeket az üzenetek megértésében. Alkotójuk Szűcs Anikó grafikus, aki Kisfaludi Boróka szövegeivel keltette életre figuráit.

Miről szólnak a bábelőadások? Mimó és Csipek nemcsak bábként „léteznek”, hanem már nyomtatott formában is. Mikor jelent meg a mesekönyv? Ugyanarról szól, mint a bábelőadás? Mikor jelent meg?

A Mimó és Csipek az erdőben c. mesekönyv és az abból készült bábelőadás a további szereplők – *Kupacs süni, Potyka béka, Ficak kutyus, Berka bagoly, Cserke róka* - segítségével elsősorban arra hívja fel a kicsik figyelmét, hogy miért kell takarékoskodni az árammal, miért nem szabad feleslegesen nyitva hagyni a vízcsapot és mire való a szelektív hulladékgyűjtés. Az idén bemutatott Mimó és Csipek a városban c. mesében és előadásban már sokkal komplexebb feladatot kell megoldania a két zöld mesehősnek: a ravasz Cserka három feladattal álló kihívás elé állítja Mimót és Csipeket, akik *Pemzli patkány* és *Mityó macska* személyében újabb barátokra lelnek a nagyvárosi forgatagban. Az új mesekönyv és bábelőadás nem kevesebbre vállalkozik, mint a legkisebbekkel is megértetni az újrahasznosítás és az újrafelhasználás közötti különbséget, a veszélyes hulladékok kezeléséről nem is beszélve.

Hogyan fogadják őket a gyerekek? Milyen a visszacsatolás?

Nagyon hálásak vagyunk mindazért a sok gyermekmosolyért, amit kaptunk. A gyerekek fantasztikus tükröt tartanak az ember elé, és azonnal visszajelzik az érzéseiket. Programjaink során azonnal a szívükbe fogadják Mimót és barátait, így a környezeti nevelési munkában ezt az egyszeri élményt folytatni tudják a képzéseinken részt vett pedagógusok. Az egyszeri élmény így a Bábos Ládikó eszközeivel folytatódhat, és erre bizonyítékképpen számos gyermekrajz és helyi kezdeményezés híre érkezett be hozzánk.

Mi tetszik a bábelőadáson a leginkább a gyerekeknek?

Az előadást mesés, zenés fordulatos elemekkel álmodta meg Mákszem Lenke és Futó Ákos. A sokszor ismerős dallamok észrevétlenül is segítenek a hallottak rögzülésében, vagy éppen a figyelemfelkeltésben. Az előadások sztárja általában Ficak, a kutyus, aki szavak nélkül is remekül megérti magát a gyerekekkel, és Cserke, a szórakozott róka, aki ha égve felejtí a villanyt öko-kuckójában, a gyerekek azonnal szólnak neki.

Milyen egyéb terveik vannak a jövőre nézve, amelyek az óvodás korosztálynak szólnak? Házhoz is mennek?

Számos óvodából kaptunk megkeresést, és örömmel fogadjuk az új és új csatlakozókat. A Bábozd zöldre az otthonod! program sikere mára kinőtte az óvodai kereteket, és egyre több meghívást kaptunk különböző családi rendezvényekre, ahol a gyerekek lelkesedése töretlenül fogadta hőseinket. A színes figurák, a vidám dalok minden alkalommal újabb és újabb lelkes gyerekcsapatot vonzanak a bábelőadáshoz. Tapasztalataink alapján a gyerekek a bábelőadást követően a különböző akadálypályákon szívesen tesztelik magukat az új információk birtokában. Halásznak, válogatnak, az egyes mezőkön lépkednek és gondolkodnak, feszülten figyelnek, ha nem sikerül újra próbálják, mert számukra a környezetük megóvása olyan játék, amiért érdemes fáradozni, dolgozni. Ezzel reméljük, elérjük a célunkat: élményt adunk a gyerekeknek, és ezzel építünk fenntarthatóbb világot.

www.mimoescsipek.hu

Mesés zöldülés

Mimó és Csipek nem hétköznapi figurák, hiszen nem kevesebbre hivatottak, mint a legkisebbekkel megismertetni a zöld gondolatokat, hogy számukra már alapélmény legyen a környezettudatosság.

Mimó és Csipek megszületésüket egy túlon túl nagy kíváncsisággal megáldott kisgyermeknek köszönhetik, aki folyamatos kérdegetéseivel arra ösztönözte édesanyját, hogy mindenről beszámoljon, mindent mesébe foglaljon. Adott esetben még a szelektív hulladékgyűjtést is! A konyhában rögtönzött mesékből pedig lassan létrejött a **Bábozd zöldre az otthonod!** komplex környezeti nevelési program ötlete. De hogy az elképzelésből valóság váljon, ahhoz még sok mindenki munkája, részvétele kellett. Például az Európalánta Egyesületé: befogadták a programot, hiszen az egyesület céljaival, tevékenységeivel teljesen összhangban állt. Az Európalánta Egyesület három területen – Tudatos társadalom, Tolerancia nevelés, Környezettudatos gondolkodás - szólítja meg az óvodás és kisiskolás korosztályokat, hogy olyan polgárok váljanak belőlük, akik öntevékenyen részesei lehetnek majd saját jövőjük és a társadalmi szerepük alakításában.

MESEKÖNYV - BÁBELŐADÁS - NEMEZFIGURÁK – egy valóságos mesebirodalom kialakulásának első lépései. Mimó és Csipek a környezettudatos fejlődésüket az erdőben kezdték – **Mimó és Csipek az erdőben** -, hol számos baráttra leltek. Ám **Mimó és Csipek** folyamatosan fejlődnek, újabb és újabb kihívásokat keresnek, így született meg a folytatás – **Mimó és Csipek a városban** -, hogy például a legkisebbek is megérthessék, mi a különbség az újrahasznosítás és az újrafelhasználás között.

Hogy kik is a mese hősei?

Mimó és Csipek: A két környezettudatos mesehős, akik erdei és városi kalandjaik során egyre többet tudnak meg zöld megoldásokról.

Berka: a bagoly a légszennyezés veszélyeire hívja fel Mimó és Csipek figyelmét

Cserke: a róka ökoházából előbújva elmeséli, miért fontos az energiatakarékosság

Kupacs: a süni a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról mesél Mimónak és Csipeknek

Mityó: a macska az újrahasznosítás elkötelezett híve

Potyka: a béka a vízszennyeződés okait és következményeit ecseteli Mimónak és Csipeknek

A program attól program, hogy a szórakoztatás álcája mögé bújtatott információk átadása komoly szakmai munka során alakult ki. Ebben a **Magyar Környezeti Nevelési Egyesület** szakemberei segítettek: a mondandó, az üzenet olyan formában legyen megfogalmazva, amit az óvodások már megértenek, valamint hogy a "tanultak" rögzítése is minél sokfélebb, minél játékosabb formában valósuljon meg. A Bábozd zöldre az otthonod! programmal először az óvodákban találkozhattak a gyerekek, ahol az óvónők – egy elméleti képzés után – gyakorlati ötleteket is kaphattak a foglalkozáshoz, hogy a "képzés" valóban részévé válhasson az óvodai munkának. Az elmúlt két évben majd **150 óvónő** vett részt a programban, és

sajátította el a Bábos Ládikó tartalmának – bábok, mesekönyv és foglalkoztató, társasjátékok valamint a Zöld Játéktár - felhasználási módszereit. A rendezvények alkalmával **22 bábelőadás** során **3000 gyermek** ismerkedhetett meg Mimóval és Csipekkel valamint a zöld gondolatokkal.

A program sikere mára kinőtte az óvodai kereteket. A **Bábozd zöldre az otthonod!** egyre több meghívást kapott különböző családi rendezvényekre, ahol a gyerekek lelkesedése töretlenül fogadta hőseinket. A színes figurák, a vidám dalok minden alkalommal újabb és újabb lelkes gyerekcsapatot vonzottak a bábelőadáshoz. Tapasztalataink alapján a gyerekek a bábelőadást követően a különböző akadálypályákon szívesen tesztelik magukat az új információk birtokában. Halásznak, válogatnak, a szelektív mezőkön lépkednek és gondolkodnak, feszülten figyelnek, ha nem sikerül, újra próbálják, mert számukra a környezetük megóvása olyan játék, amiért érdemes fáradozni, dolgozni.

E sikeres és hasznos munka folytatásához keressük a partnereket civil és vállalati szektorból egyaránt. Olyan felelősséggel gondolkozó közösségeket, akik felismerték, hogy a környezetünk közös érték, amit csak együtt, közösen tudunk megóvni. Számunkra nemcsak az fontos, hogy mi magunk szelektíven gyűjtsük a szemetet, vagy éppen virágtartóvá avanszáljunk egy törött teáskannát, hanem hogy ezt a gondolkodást már a legkisebekkel is megismertessük. Nemcsak megóvni kell számukra a bolygónkat, de a mi felelősségünk az is, hogy olyan polgárokká neveljük őket, akik tovább örökítik a fenntarthatóságát. Mint az a bizonyos kíváncsi gyermek, aki már saját kisöccsének adja tovább a zöld gondolatokat!

Mimó és Csipek sas-hegyi kalandja

Egy szép tavaszi napon Mimó, Csipek és Ficak a Sas-hegyre indult kirándulni. Csipek már az odaúton arról ábrándozott, hogy életében először sasokkal fog találkozni, de sajnos csalódnia kellett: Mimó szerint a sasok ugyanis már régen eltűntek a környékről.

– Sebaj! Berka, a bagoly mesélte, hogy vannak itt más madár-barátai is. Rögös mércék meg turbolyák... – morfondírozott Csipek az eget fürkészve.

– Úgy érted, hogy vörös vércsék és karvalyok? – kérdezte Mimó nevetve, majd komolyabbra fordította a szót. - Ugye mondanom sem kell, hogy – mivel természetvédelmi területen vagyunk- ne lépjetek le az útról, ne tépjétek le a virágokat, és ne szemeteljétek! – sorolta Mimó az úton lépdelve. – És persze az állatok nyugalma se zavarjuk meg! – Mimó a szeme sarkából Ficakra sandított, aki épp egy kis cincért próbált egyik irányból a másikba terelni, a felszólítás hatására pedig igyekezett láthatatlanná válni. Ahogy tovább sétáltak az úton, észrevették, hogy a táj pompázatos színekbe öltözött: a domboldalban hol a leánykökörccsin lila virága kandikált ki a fűből, hol a tavaszi hérics sárga szirmai integettek, Ficak pedig érdeklődve figyelte az út menti pusztai árvalányhaj lágyan hullámozó rengetegét. Az ösvény a hegyoldalban haladt tovább, majd egyszer csak egy kis fahídban folytatódott.

- Milyen szép sziklák! – forgolódott Csipek körbe-körbe.

– Ez dolomit- vágta rá Mimó.

– Mit kérdeztél? Hogyhogy mit?... – kérdezte Csipek, miközben érdeklődve vizsgálta az út menti cserszömörce kerekded leveleit.

– Nem mit, hanem do-lo-mit! Dolomitból vannak ezek a sziklák, sőt, az egész Sas-hegy.

– Ühüm. Így mindjárt más – felelte Csipek, és tovább hümmögve közelebb hajolt az egyik kőtömbhöz. - Hallod, Ficak? Ez itt dolomit, ha nem tudnád. Ez meg itt... hohó, mi volt ez?... Egy gyík! Nézzétek, az előbb még itt volt, de tényleg...

– Sokféle gyík él errefelé- kezdett mesélni Mimó. – Van fali gyík, zöld gyík, fürge gyík, sőt, itt él a pannogyík is, ami a többi rokonával ellentétben nem sütkérezik a napon, inkább beássa magát a földbe.

– A földbe?? – hitetlenkedett Csipek, és arra gondolt, hogy ha megkérdeznék, ő bizony inkább a napon sütkérezést választaná. Aztán hirtelen megtorpant, mert Ficak csaholására lett figyelmes. – Mit látsz, Ficak? Hogy medvét?? Huhh, nem is, ez csak egy szikla. De tényleg pont úgy néz ki, mint egy medve!

– Ez a Medve-szikla- magyarázta Mimó. – A környéken sokféle különös alakú sziklaformát lehet látni. De gyertek csak, találtam egy nagyon érdekes növényt! Mimó egy bozontos, sárga virágos növényre mutatott. – Csikófark – jelentette ki sokatmondóan. – És védett. Nagyon! – tette hozzá szigorúan, mikor Ficak közelről is meg akarta vizsgálni.

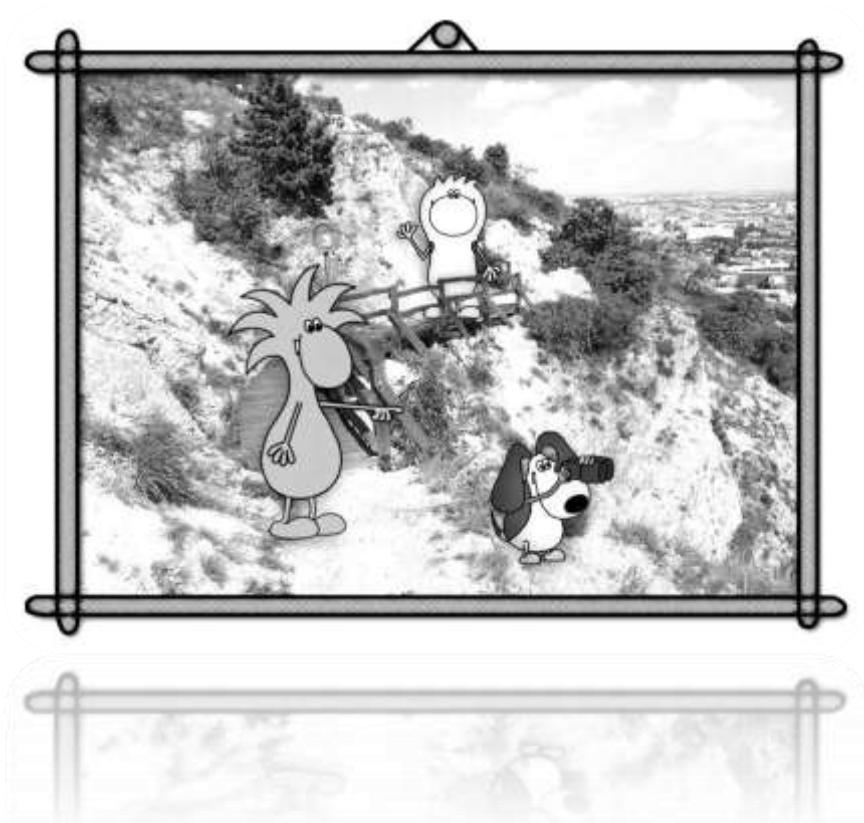
- Olyan, mintha integetne - állapította meg Csipek lelkesen. – De vajon kinek?...

– Lehet, hogy tényleg integet - mondta Mimó sejtelmesen mosolyogva. – Képzeljétek: itt, a Sas-hegyen csak porzós, azaz fiú-virágok élnek. A legközelebbi termős, lány-virágok pedig a Gellért-hegyen - mutatott a távolba. Érdekes, hogy hogyan maradhattak fenn, nem igaz? De nosza, induljunk tovább, már nincs messze az út vége! A társaság vidáman beszélgetve sétált tovább az ösvényen, ami egyszer csak egy kilátónál ért véget.

– De szép! És milyen jól lehet látni innen a várost! – álmélkodott Csipek, és nagyot szusszanva letelepedett egy padra. Mimót és Csipeket lenyűgözte az eléjük táruló kilátás. Még hosszan nézelődtek a ragyogó tavaszi napfényben, majd hazafelé indulva megbeszélték, hogy hamarosan újra meglátogatják a Sas-hegy káprázatos világát.

www.mimoescsipek.hu

Szűcs Krisztina
szucskrisztina@europalanta.hu

Itt a vége, fuss el véle!☺

Ezt mondjuk a mese végén a gyerekeknek - azután folytatjuk a munkát ott, ahol abbahagytuk...

Úgy érzem, ez egy igazán szép, kerek kosár lett: kicsikhez és nagyokhoz egyaránt szóló művészeti-tudományos-praktikus ismeretekkel és élményekkel.
Köszönöm mindenkinek, aki a munkájával hozzájárult!

Gyalog Éva
gyalog.eva@gmail.com